İŞKUR

2018

ESKİŞEHİR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

ESKİŞEHİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

YAZAR

AHMET ÖZMOR-İSTATİSTİKÇİ

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve hizmetlere ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. İstihdamın arttırılabilmesi için Ülkemizde de ciddi politikalar uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir.

Ancak istihdam politikalarının etkinliği işgücü piyasasının durumunun ve işgücü piyasası aktörlerinin taleplerinin detaylı bir şekilde tespitine ve analizine bağlı bulunmaktadır. Bu amaçla İŞKUR 2007 yılından itibaren ulusal ve yerel düzeyde işgücü piyasasının taleplerini tespit etmek amacıyla işgücü piyasası araştırmaları yapmaktadır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak kamu istihdam hizmetleri yönlendirilmekte, aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bu kapsamda İŞKUR 2018 yılında da kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Çalışma sonucunda hazırlanan Rapor, İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerine ilişkin referans kaynak olma özelliği taşımaktadır.

Bu itibarla, çalışmada gösterdikleri özverili çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde zaman ayırıp sağladıkları katkı nedeniyle tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililere yararlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Özdemir ÇAKACAK
Vali

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Klasik iş ve işçi bulma hizmetlerinin yansıra aktif ve pasif istihdam politikaları uygulayan Kurum, yerel ve ulusal bazda derlediği işgücü piyasası verilerini analiz edip yorumlayarak kullanıcıların hizmetine sunmaktadır. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihlerinde, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile 1 milyon 295 bin 77 işyeri için veri üretilmiştir. İlimizde bu kapsamda İş ve Meslek Danışmanlarımız tarafından 962 işyerine yüz yüze görüşme tekniğiyle form uygulanmıştır. Çalışma sonucunda Türkiye geneli için 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri olmak üzere ayrı ayrı tahmin üretilecek olup, il düzeyinde ise yapılacak tahminler, 20+ işyerlerine yöneliktir.

Çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgilerin derlendiği bu Rapor 81 İl için ayrı ayrı düzenlenecek olup, İl düzeyindeki Raporların hazırlanmasına müteakip Türkiye Geneli verilerinin analiz edildiği Genel Raporun da kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Araştırması Analiz çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen sosyal paydaşlarımıza ve Kurum çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Hasan YOLDAŞ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ ve MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 28
AÇIK İŞLER 31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 41
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 46
SONUÇ 53
EKLER 57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Mesleklere (2017) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu 27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 29
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 30
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 31
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 32
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 37
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 38
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 39
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 40
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 42
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 43
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 45
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler 46
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 47
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 48
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 49
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017) 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017) 13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı 18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%) 24
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%) 24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri 28
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 33
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi 35
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 36
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 43
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 44
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı 50
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 51
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı 52

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGCM	Teminin Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Eskişehir İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 962'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 85 bin 195 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 62 bin 648 çalışan erkeklerden, 22 bin 547 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 60,8'i, kadınların ise yüzde 45,4'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Eskişehir ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır. Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Eskişehir ili açık iş oranı bakımından 0,8'lik bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,4 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 2,2'dir. Eskişehir ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 24,2'si için lise altı talep edilmektedir. Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri ile Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir.

Eskişehir ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 18,7'si istihdamın

artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Eskişehir'de de bu sayı 2'dir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Eskişehir ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Eskişehir işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Eskişehir ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Eskişehir ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

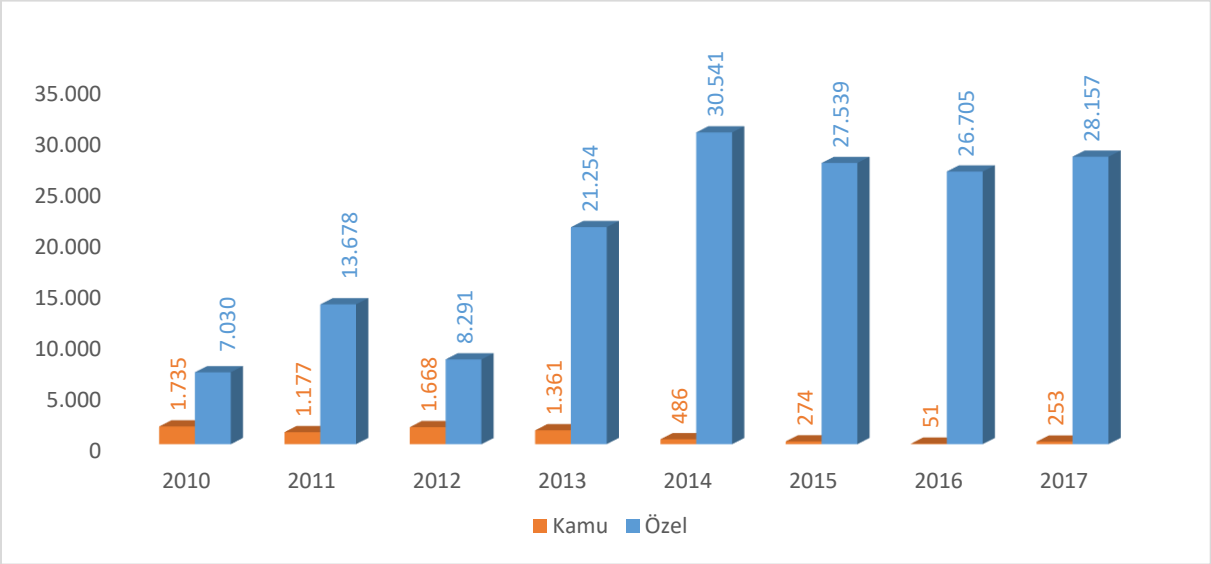

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 8 bin 765 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 28 bin 410 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2013 yılından itibaren bariz bir artış görülmüştür. 2013 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 127,1 oranında artmıştır. 2014 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüştür. 2017 yılı bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 6,2 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde

ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Mesleklere (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	6.810
Beden İşçisi (Genel)	3.909
Güvenlik Görevlisi	2.314
Temizlik Görevlisi	867
Satış Danışmanı / Uzmanı	854
Şoför (Yolcu Taşıma)	786
Müşteri Temsilcisi	689
Seri Üretim Tezgah Operatörü	649
Garson (Servis Elemanı)	551
Asfalt İşçisi	517

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 2017 yılında 28 bin 410 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 6 bin 810 açık iş ile Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 24'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

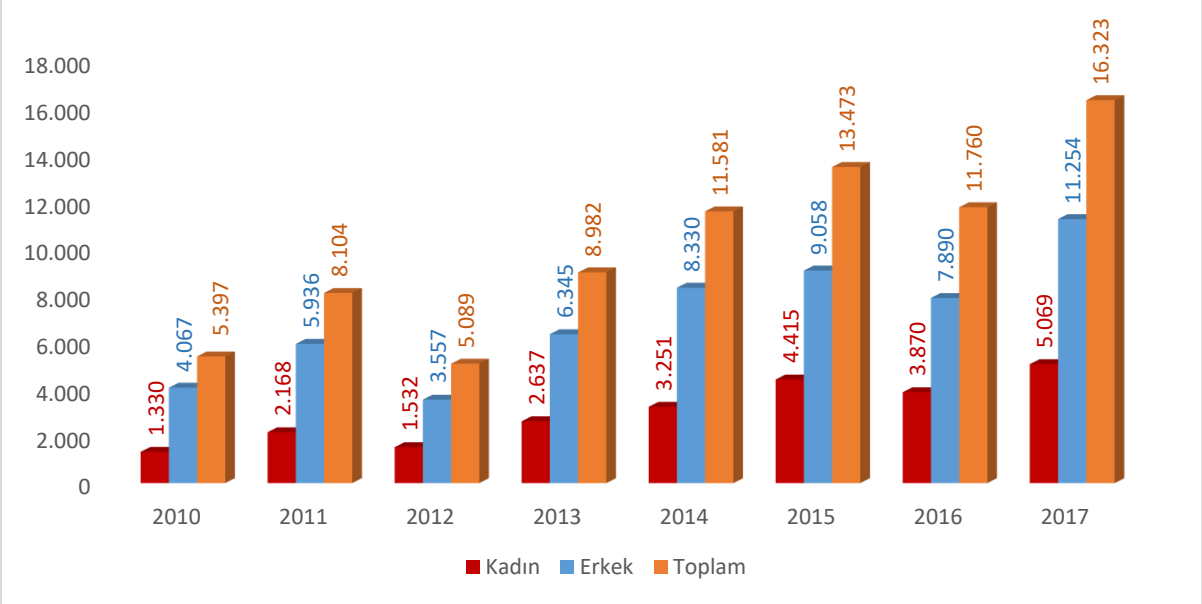

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 5 bin 397 olan Eskişehir ilinde işe yerleştirilenlerin 4 bin 67'si erkeklerden, geri kalan bin 330 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 16 bin 323 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 31,1'i kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirme yaklaşık yüzde 31 artmıştır, toplam işe yerleştirmede ise yüzde 38,8 artış olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	1.790	957	2.747
Güvenlik Görevlisi	1.485	451	1.936
Beden İşçisi (Genel)	1.531	376	1.907
Şoför (Yolcu Taşıma)	868	4	872
Büro Memuru (Genel)	198	672	870
Temizlik Görevlisi	258	269	527
Asfalt İşçisi	475	40	515
Seri Üretim Tezgah Operatörü	433	61	494
Satış Danışmanı / Uzmanı	206	242	448
Garson (Servis Elemanı)	219	143	362

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 2 bin 747 kişi işe yerleştirmeyle Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 16,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

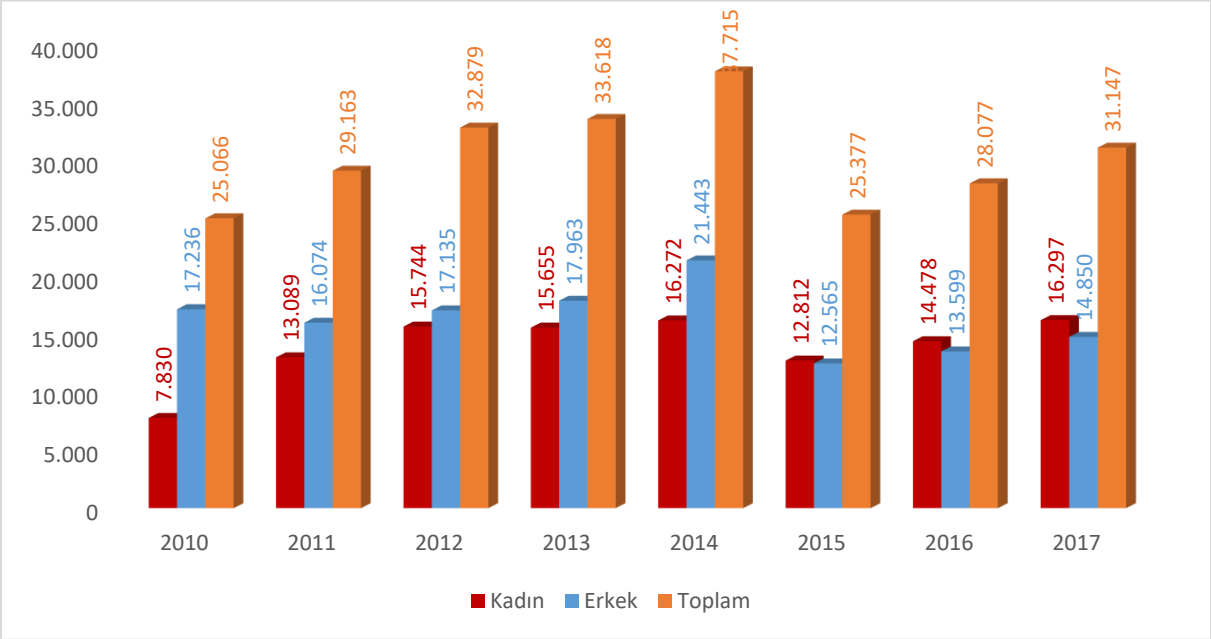

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Eskişehir ilinde İŞKUR'a kayıtlı 25 bin 66 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 17 bin 236'sı erkek, 7 bin 830'u ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 31 bin 147 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta 2014 yılından itibaren kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Eskişehir'de 7 bin 830 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında yaklaşık önemli ölçüde artarak 16 bin 297'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür. Ayrıca kadınların işgücü piyasasına kazandırılmasına yönelik politikalarda bunda etkili olmuştur.

Eskişehir ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) mesleği yer almakta olup bu meslekte Eskişehir ilinde Kuruma kayıtlı 3 bin 8 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Eskişehir ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 9,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde ise Temizlik Görevlisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınlarda en çok Temizlik Görevlisi, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Beden İşçisi (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı ve Sekreter gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	84	869	822	1.691
2011	125	749	1.302	2.051
2012	131	898	1.359	2.257
2013	73	360	555	915
2014	66	371	583	954
2015	103	901	976	1.877
2016	89	600	1.203	1.803
2017	63	790	452	1.242

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 63 mesleki eğitim kursuna bin 242 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 452'si erkek, 790'nı kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 63,6'sı kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Tel Kırma Nakışçısı
Tel Kırma Nakışçısı	Yapı Yüzey Kaplama Teknisyeni	Keçe Aksesuarları Yapımcısı
Arıcı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Arıcı
Yapı Yüzey Kaplama Teknisyeni	Çelik Kaynakçısı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Tuğla İmal İşçisi	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Keçe Aksesuarları Yapımcısı	Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor)	El Nakışçısı
Çelik Kaynakçısı	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Metal Sac İşleme İşçisi	Elma Yetiştiricisi
Tuğla İmal İşçisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Ön Kasa Elemanı
Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor)	Uçak Gövde Motor Teknisyeni	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Tel Kırma Nakışçısı ve Arıcı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Tel Kırma Nakışçısı, Keçe Aksesuarları Yapımcısı ve Arıcı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Yapı Yüzey Kaplama Teknisyeni ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	27	219	446	665
2011	195	155	678	833
2012	127	189	1.109	1.298
2013	180	289	1.678	1.967
2014	258	889	2.211	3.100
2015	959	1.437	1.871	3.308
2016	1.539	1.887	2.061	3.948
2017	1.417	2.144	2.122	4.266

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında bin 417 program düzenlenmiş olup toplam 4 bin 266 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 50,3'ü kadınlardan yüzde 49,7'si erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programları sayısı bir önceki yıla göre yüzde 8,6 azalırken katılımcı sayısı yüzde 7,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Seri Üretim Tezgah Operatörü	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Seri Üretim Tezgah Operatörü	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Reyon Görevlisi
Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kablo Gruplama İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Kablo Gruplama İşçisi	Bisküvi İmalat İşçisi	Büro Memuru (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Metal Doğramacı	Ön Muhasebeci
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Hasta Danışmanı
Bisküvi İmalat İşçisi	Manav	Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı
Metal Doğramacı	Temel İmalat (Talaşlı) ve Montaj Elemanı	Seri Üretim Tezgah Operatörü
Ön Muhasebeci	Plastik İşlemeci	Plastik Mamuller Montaj İşçisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Seri Üretim Tezgah Operatörü ve Reyon Görevlisi mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Reyon Görevlisi ve Kablo Gruplama İşçisi mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Seri Üretim Tezgah Operatörü, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	12	139	152	291
2011	18	202	243	445
2012	4	50	57	107
2013	14	193	193	386
2014	16	201	220	421
2015	21	294	240	534
2016	33	405	402	807
2017	62	812	737	1549

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 62 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 87,9 daha fazladır. Programa 2017 yılında 812'si kadın, 737'si erkek olmak üzere toplam bin 549 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

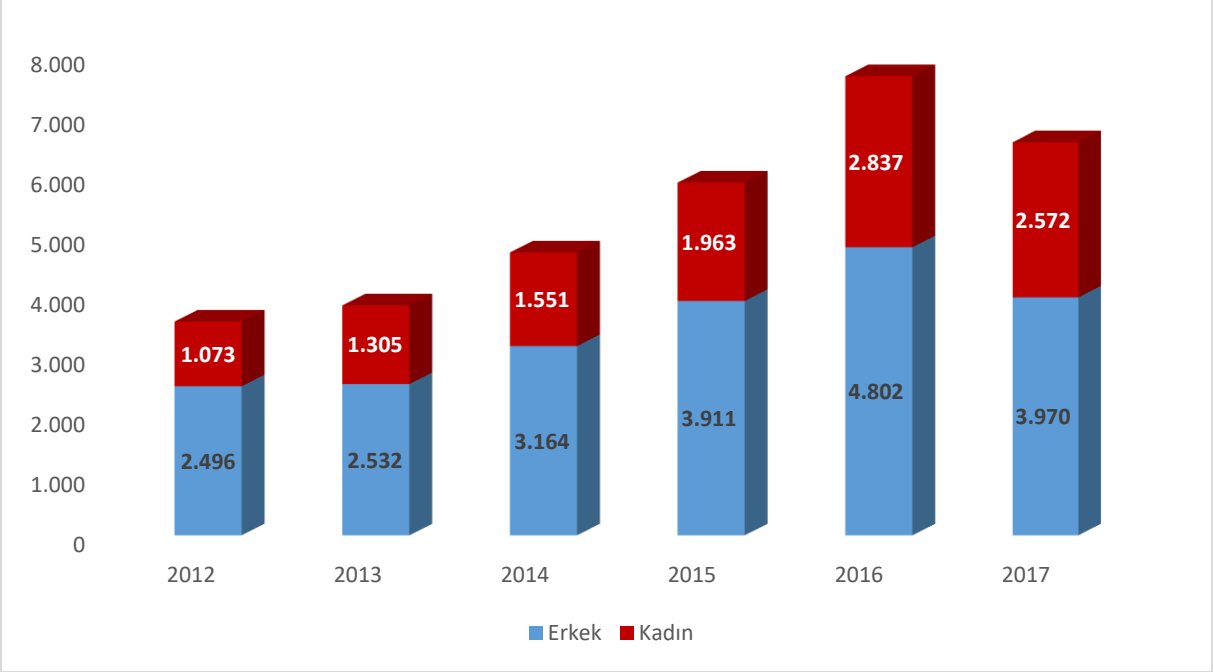

Kaynak: İŞKUR

Eskişehir ilinde 2017 yılında yüzde 39,3'ü kadın olmak üzere 2 bin 572 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 14,4 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ ve MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Eskişehir ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Eskişehir ilinde 962 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 85 bin 195 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Eskişehir ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Eskişehir ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	336
Toptan ve Perakende Ticaret	173
İnşaat	114
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	81
Ulaştırma ve Depolama	45
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	43
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	39
Eğitim	37
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	21
Diğer Hizmet Faaliyetleri	19
Bilgi ve İletişim	14
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	7
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4
Gayrimenkul Faaliyetleri	3
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**962**

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Eskişehir ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 34,9'u İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1'dir. Bu durumda Eskişehir ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il

genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 18'i bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının altında bir oran olarak gerçekleşmiştir. Eskişehir ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri, 1 işyeri ile, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleründedir. Ancak bu tablo incelenirken Eskişehir ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

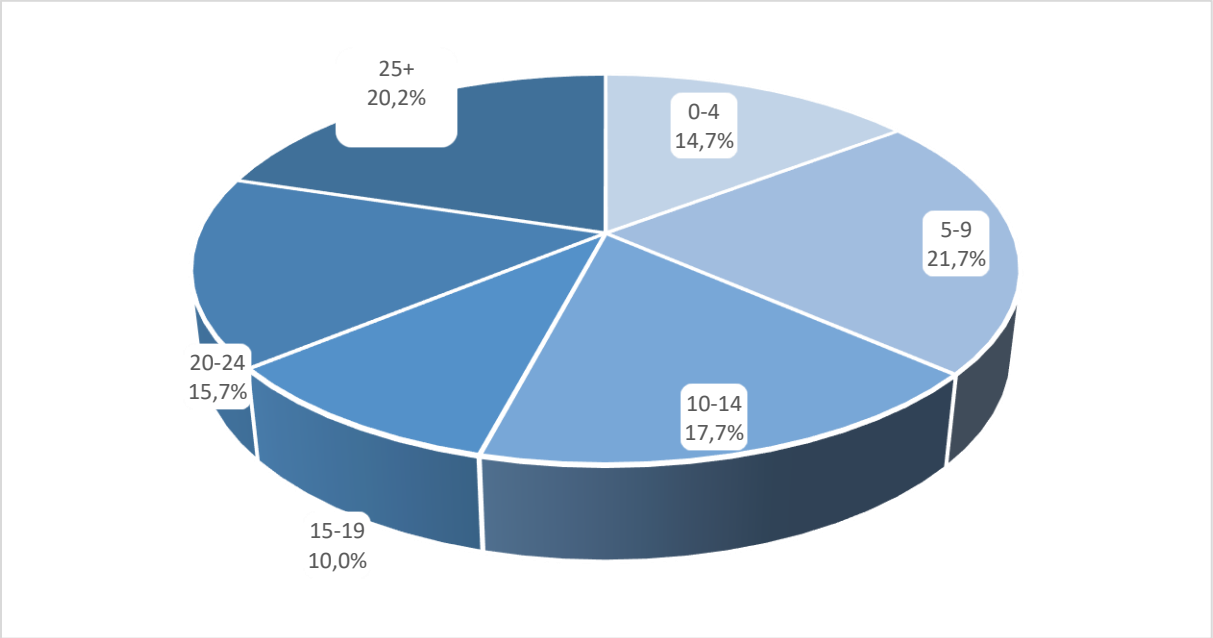

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Eskişehir ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 21,7'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 17,7'tir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 54,1'i 0-14 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 20,2'si ise 25 ve daha fazla yıl faaliyet göstermektedir. Eskişehir ilinde araştırma kapsamındaki her 3 işyerinden 1 tanesinin kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

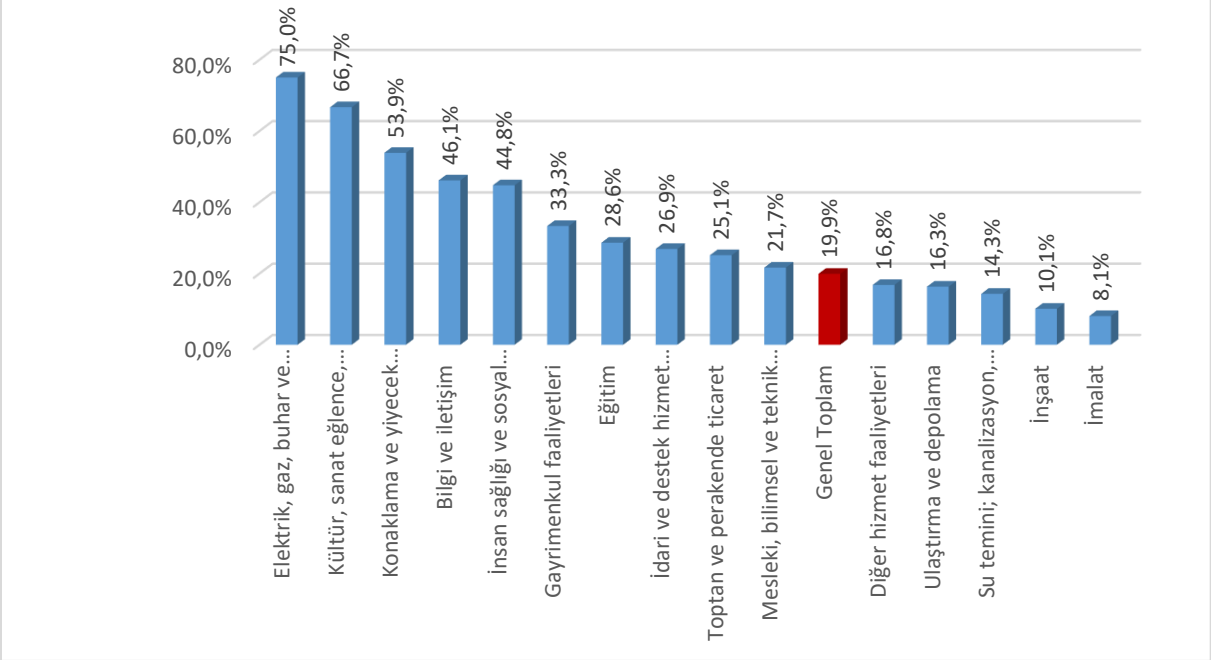

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 75'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Eskişehir ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 19,9 olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü part-time çalışan işyeri oranı olarak Türkiye genelinde yüzde 9,5 ile ilin çok altında yer almıştır. Eskişehir ilinde ikinci sırada Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 66,7'sinde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 53,9 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İmalat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 8,1 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

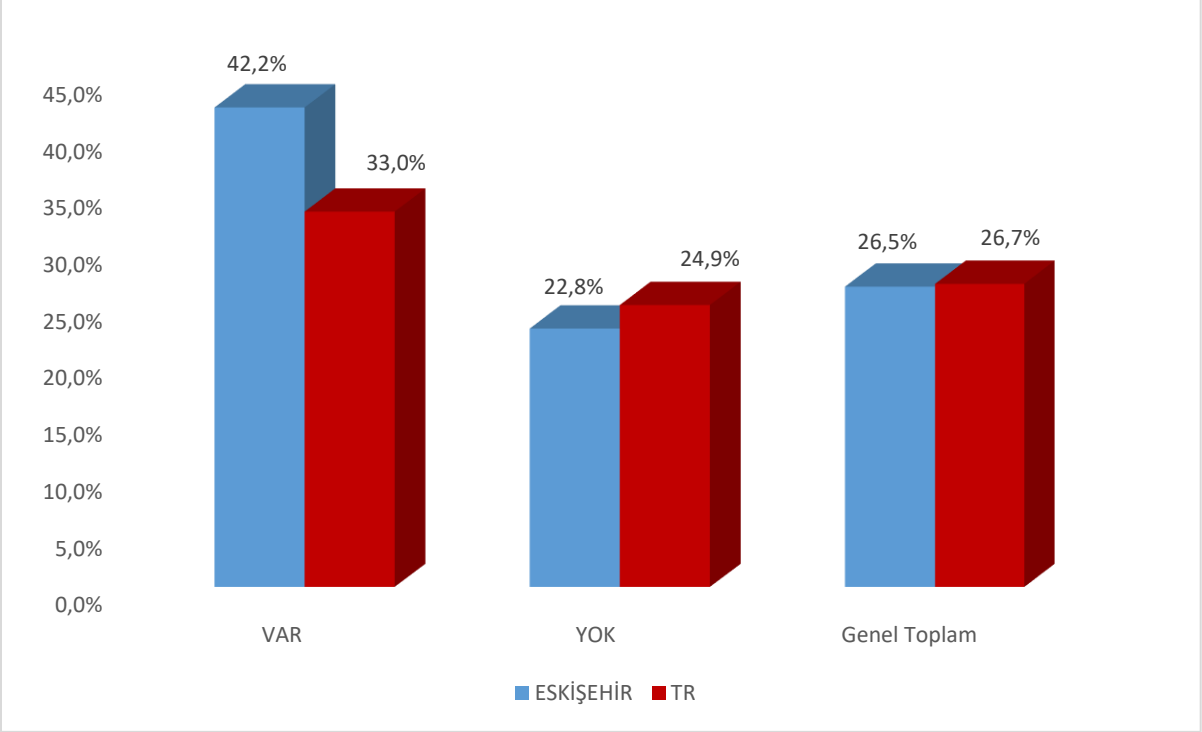

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Eskişehir ilinde bu oran yüzde 26,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Eskişehir ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 42,2 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 22,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Eskişehir ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

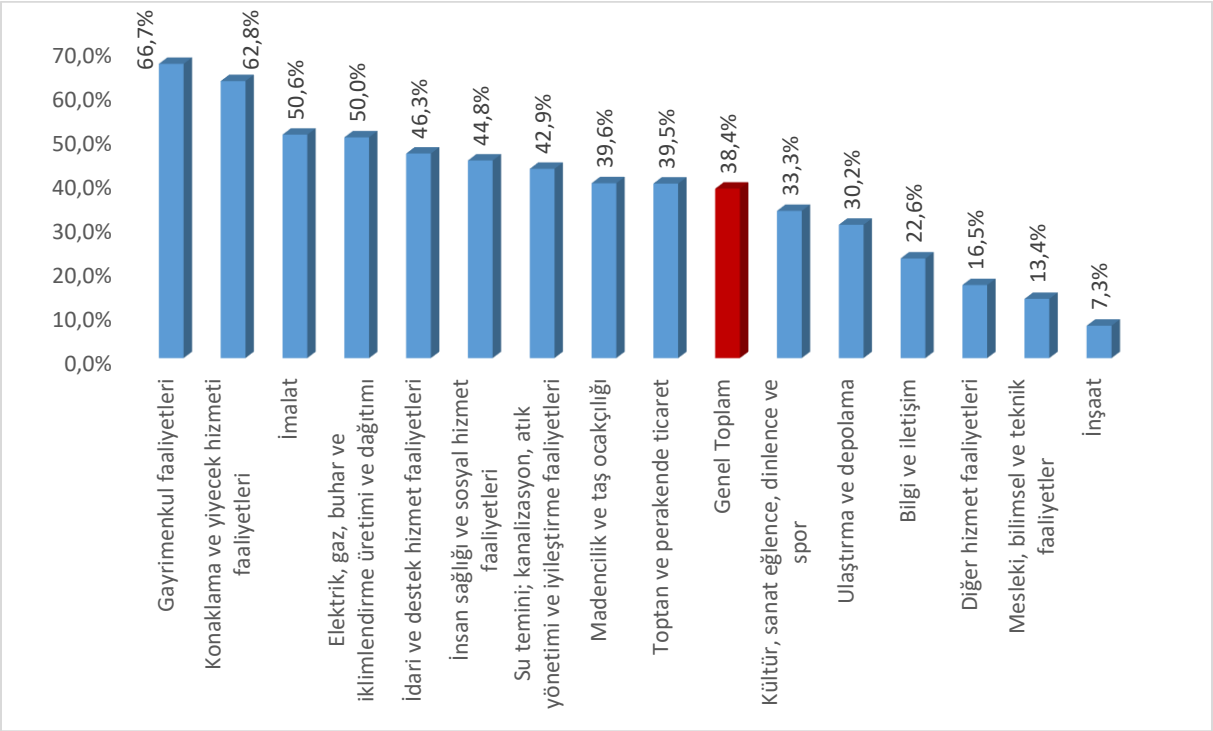

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde işyerlerinin yüzde 38,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Eskişehir ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 66,7'sinde vardiyalı çalışma söz konusudur. İnşaat sektörü ise yüzde 7,3 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Eskişehir ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının altında olan sektörler; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Ulaştırma ve Depolama, Bilgi ve İletişim, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri ve İnşaat sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

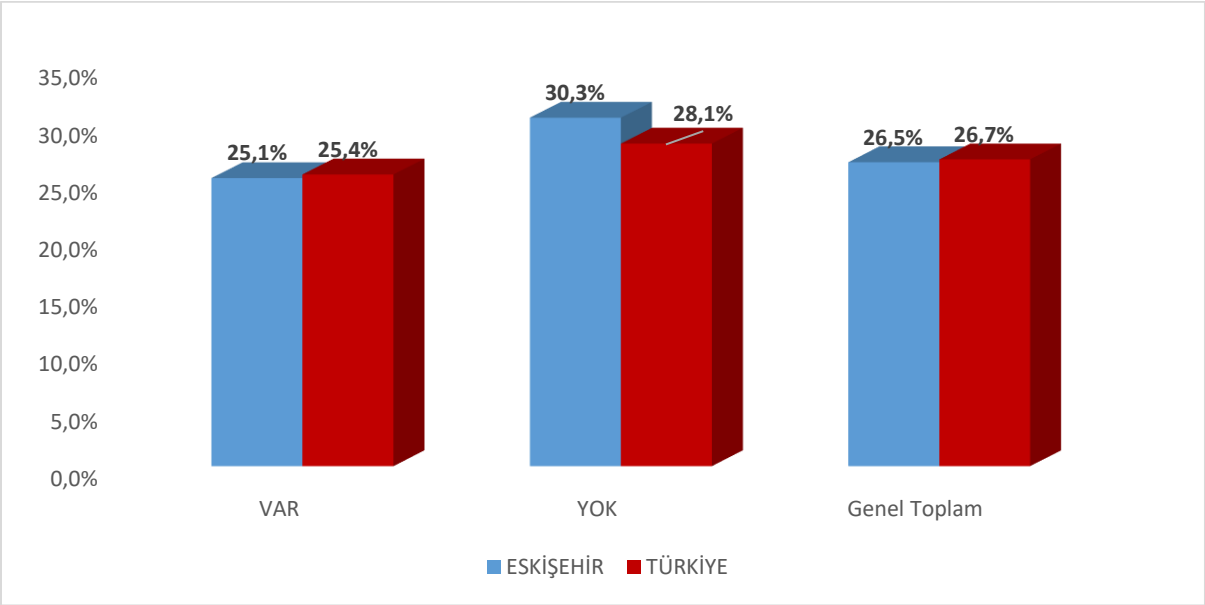

Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu duruma uygunluk göze çarpmaktadır. Eskişehir ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha azdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 25,1'i kadın, yüzde 74,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 30,3'e yükselmiştir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 26,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında da her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Eskişehir ilinde aynı yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

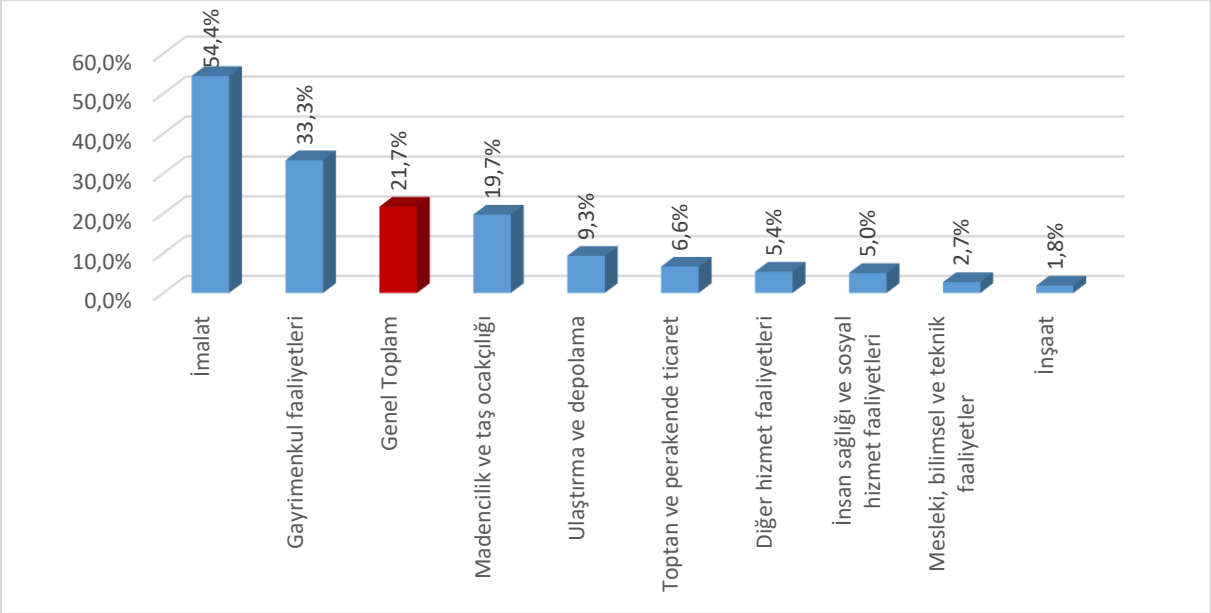

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 17 sektörden 9 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 54,4'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Eskişehir ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

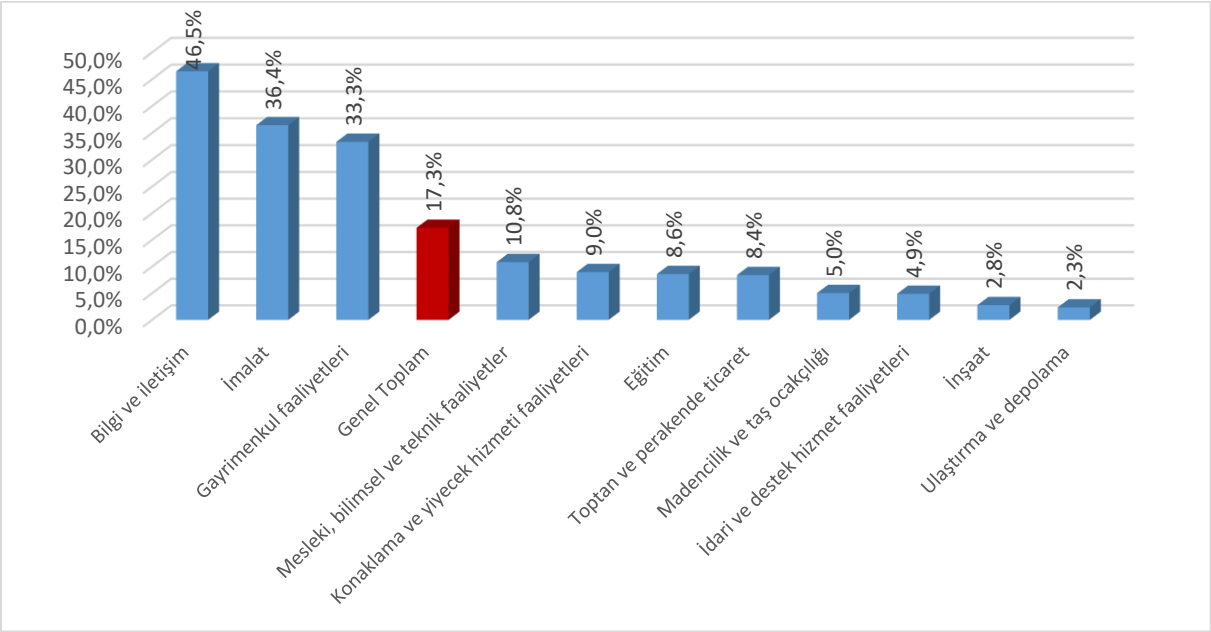

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 17 sektörden 11 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 17,3 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve İletişim sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 46,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 36,4 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerü yer almaktadır. Bu üç sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Eskişehir ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Eskişehir ilinde en fazla işverenler İmalat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı olarak ikinci sırada yer almaktadır. Bilgi ve İletişim sektörü ise iş yerlerinin yüzde 1,4'ünü oluşturmasına rağmen Ar-Ge çalışmasında ilk sıradadır.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

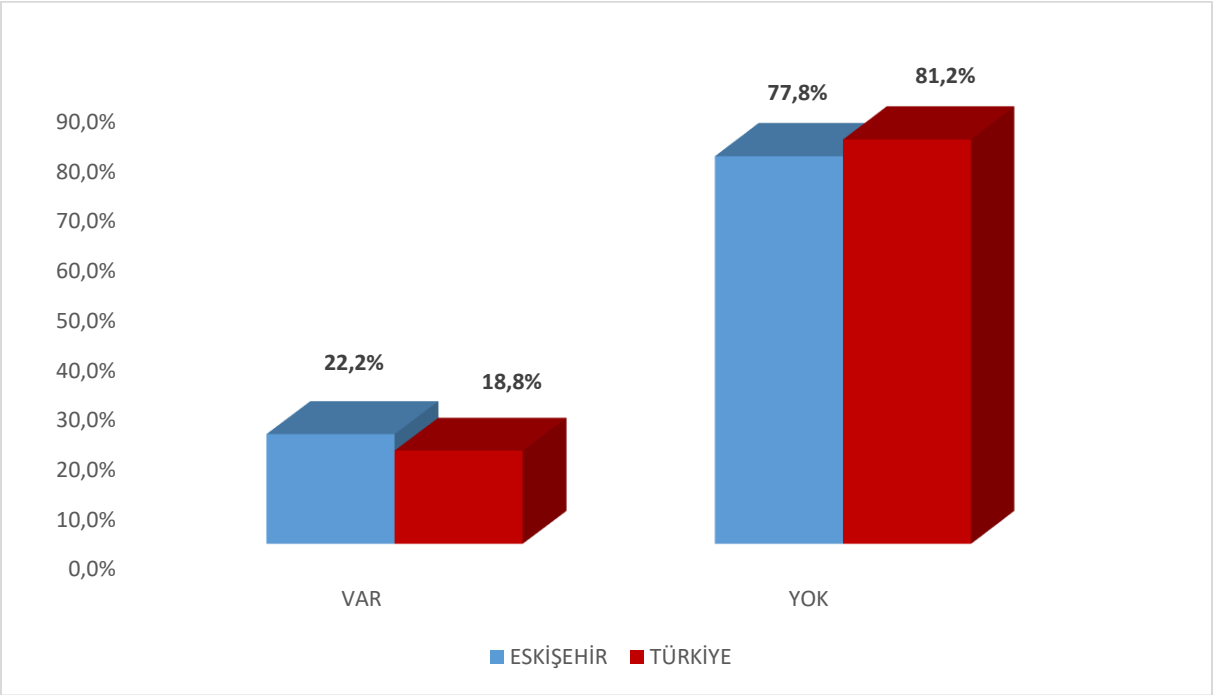

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 22,2'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

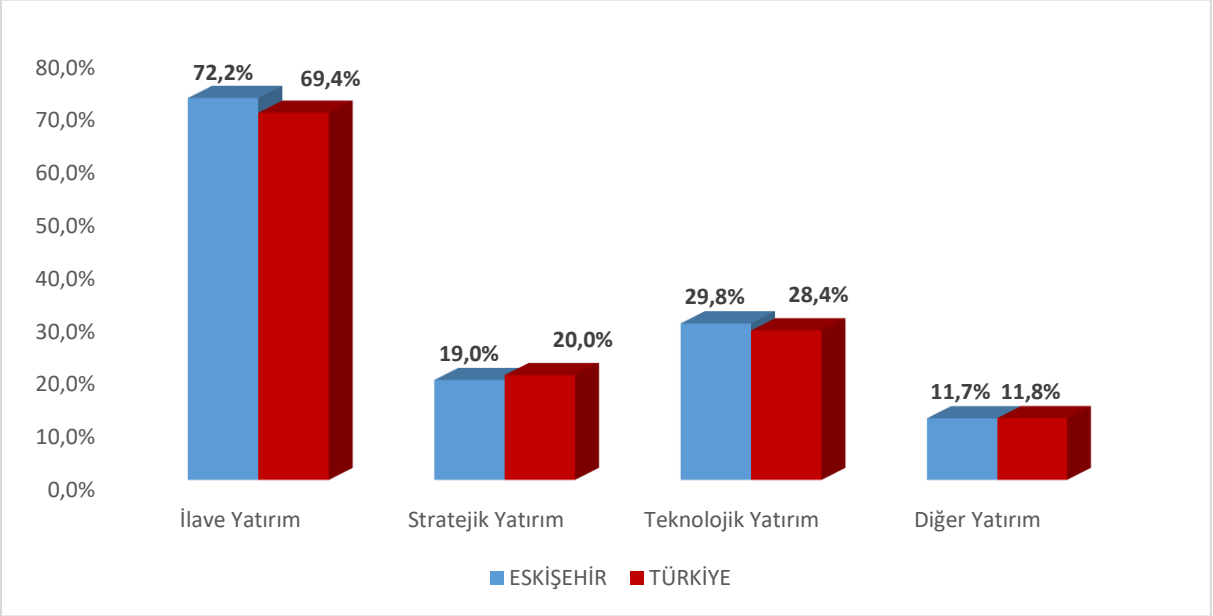

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Eskişehir ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 72,2'i İlave Yatırım, yüzde 29,8'i Teknolojik Yatırım, yüzde 19'u Stratejik ve yüzde 11.7'i Diğer Yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü İlave Yatırım, yüzde 28,4'ü Teknolojik Yatırım, yüzde 20'si Stratejik Yatırım ve yüzde 11.8'i Diğer Yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

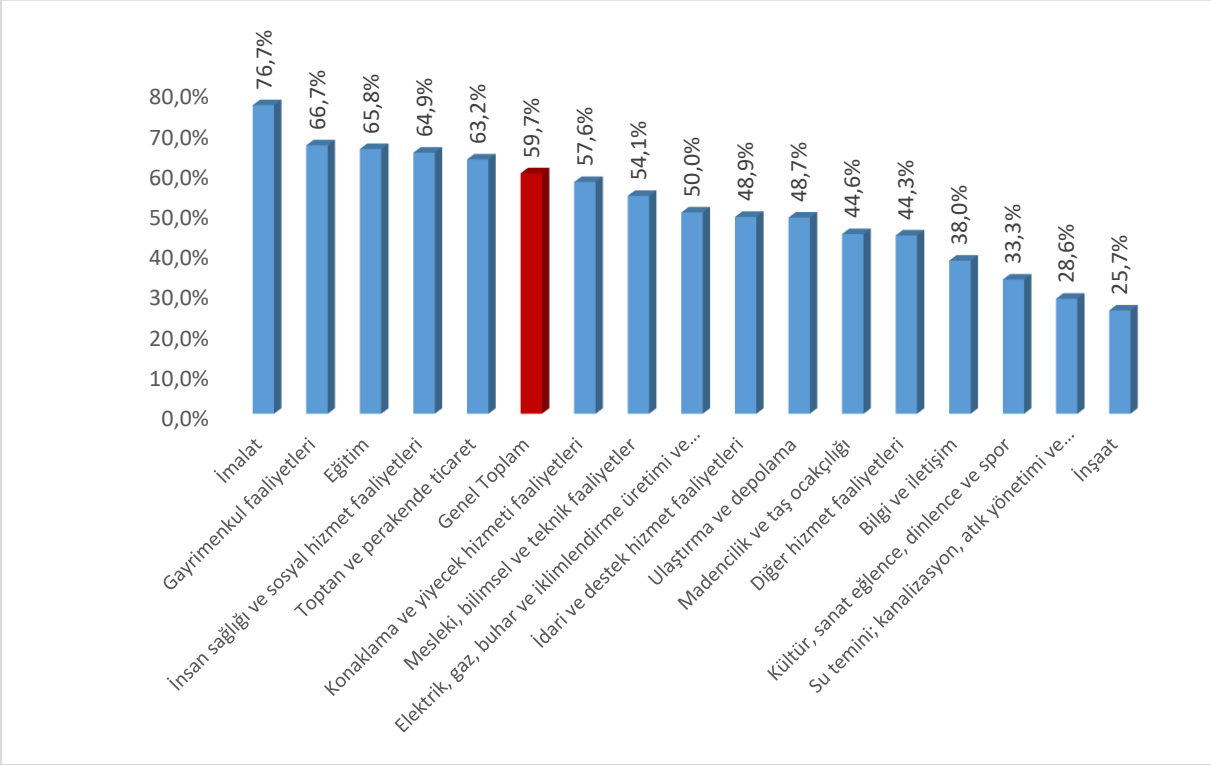

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Eskişehir ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 59,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Eskişehir ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Eskişehir ilinde İmalat, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri İŞKUR hizmetlerinden faydalanma noktasında ortalamanın üstündedir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	33,3%	66,7%	88,7%	33,3%	33,3%	33,3%
İmalat	13,3%	74,5%	94,3%	39,1%	10,9%	10,1%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	50,0%	100,0%	100,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	7,2%	60,7%	67,8%	53,5%	7,2%	3,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	9,5%	67,6%	81,9%	58,1%	12,3%	9,5%
Ulaştırma ve Depolama	9,4%	71,3%	85,7%	57,2%	4,6%	4,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6,5%	73,2%	86,7%	44,4%	2,1%	6,5%
Bilgi ve İletişim	20,4%	79,6%	100,0%	79,6%	20,4%	20,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10,0%	60,0%	80,0%	50,0%	10,0%	5,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	65,0%	85,0%	45,0%	5,0%	0,0%
Eğitim	4,4%	69,5%	82,6%	47,9%	13,1%	4,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	31,0%	76,8%	76,8%	84,9%	31,0%	31,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,1%	75,3%	87,4%	74,7%	12,1%	24,7%
Genel Toplam	**11,3%**	**70,8%**	**87,5%**	**47,5%**	**10,8%**	**9,5%**

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en fazla yüzde 87,5 ile Eleman Talebi hizmeti almıştır. İşyerlerinin 70,8'i Danışmanlık ve Yönlendirmeden yararlanırken yüzde 47,5'i İşbaşı Eğitim Programı için İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Eskişehir ilinde Şekil 14'de hangi sektörlerdeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır. Sadece Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki işyerleri İŞKUR hizmetlerinden faydalanmamaktadır. En fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan imalat sektöründeki işyerleri yüzde 94,3 ile Eleman Talebi ile İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Daha sonra yüzde 74,5 ile Danışmanlık ve Yönlendirmeden faydalanmışlardır. Yüzde 25,7 ile en az İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İnşaat sektörü ise yüzde 67,8 ile Eleman Talebinden, yüzde 60,7 ile Danışmanlık ve Yönlendirmeden

faydalanmışlardır. Son zamanlarda aktif işgücü programları kapsamında ön plana çıkan İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründeki tüm işyerleri faydalanmaktadır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı , Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerindeki tüm işyerleri Eleman Talebinden faydalanmıştır. Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanan işyerlerini incelediğimizde Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün tamamının bu hizmetten faydalandığını görmekteyiz. İŞKUR hizmetleri açısından en az faydanılan Kurs hizmetinden faydalanan işyerlerine baktığımızda Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün oranı yüzde 50 ile ilk sırada yer almaktadır, İŞKUR hizmetinden en fazla faydalan İmalat sektörünün bu hizmetten faydalanma oranı ise yüzde 10,1'dir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	31,7%	2,3%	4,3%	6,1%	29,9%	32,0%
Memnun Değilim	1,6%	0,5%	1,6%	4,2%	4,9%	3,8%
Memnunum	66,7%	97,2%	94,0%	89,8%	65,2%	64,2%

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 97,2 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 94 ile Eleman Talebi, yüzde 89,8 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 66,7 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim, yüzde 65,2 ile Kısa Çalışma Ödeneği ve yüzde 64,2 Mesleki eğitim kursu hizmetleri izlemektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

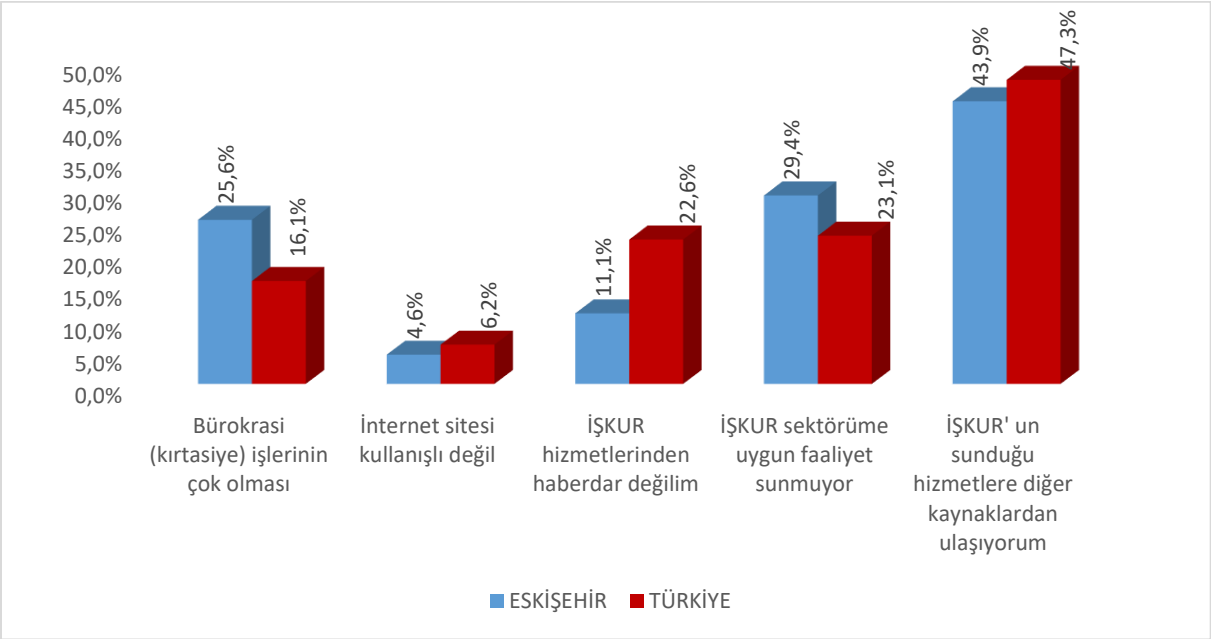

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 43,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 29,4 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 25,6 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Eskişehir ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde Eskişehir ili ile aynı olarak ikinci sırada yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması üçüncü sırada Eskişehirden farklı olarak yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

Eskişehir ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 85 bin 195 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 62 bin 648 çalışan erkeklerden, 22 bin 547 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	10.242	38.065	48.307
Toptan ve perakende ticaret	4.158	7.446	11.604
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	828	3.363	4.191
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.414	1.735	3.149
İnşaat	457	2.683	3.140
Ulaştırma ve Depolama	354	1.950	2.304
Eğitim	1.389	706	2.095
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.511	559	2.070
Madencilik ve taş ocakçılığı	265	1.433	1.698
Bilgi ve İletişim	972	643	1.615
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	191	1.414	1.606
Diğer Hizmet Faaliyetleri	334	1.261	1.595
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	288	831	1.119
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	72	185	257
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	46	184	230
Gayrimenkul faaliyetleri	8	185	194
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	4	21
Genel Toplam	**22.547**	**62.648**	**85.195**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Eskişehir ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Eskişehir ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 60,8'si, kadınların ise yüzde 45,4'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise İmalat sektöründe çalışma oranı yüzde 56,7 olarak gerçekleşmiştir.

Eskişehir ilinde 20+ çalışanı olan Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.801	17.036	20.837
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	3.433	17.272	20.705
Hizmet ve Satış Elemanları	3.718	6.019	9.736
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3.334	5.225	8.560
Profesyonel Meslek Mensupları	3.328	4.539	7.867
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.083	6.631	7.714
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.244	3.481	6.726
Yöneticiler	406	1.495	1.901
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	200	949	1.149
Genel Toplam	**22.547**	**62.648**	**85.195**

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrışmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 24,5'i, erkek çalışanların yüzde 27,2'i ve kadın çalışanların yüzde 16,9'u Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yüzde 24,3 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 11,4 oranı ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Eskişehir ilinde ilk sıradan farklı olarak kadınlarda ikinci sırada çalışanların yüzde 16,5'i Hizmet ve Satış Elemanları, üçüncü sırada çalışanların yüzde 15,2'si Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gurubunda yer almaktadır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu yüzde 27,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 27,2 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 10,6 ileTeknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Eskişehir ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında çalışanların yüzde 82,6'sı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Bisküvi İmalat İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Bisküvi İmalat İşçisi
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Temizlik Görevlisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)
Temizlik Görevlisi	Kasiyer	Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (Genel)	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Seri Üretim Tezgah Operatörü
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Seri Üretim Tezgah Operatörü	Satış Danışmanı / Uzmanı	Diğer Teknisyen ve Teknikerler
Konfeksiyon İşçisi	Bisküvi İmalat İşçisi	Güvenlik Görevlisi
Diğer Teknisyen ve Teknikerler	Kalite Kontrolcü	Proses İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Forklift Operatörü

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Eskişehir ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında iki meslek hariç aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Bisküvi İmalat İşçisi hem erkeklerde hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Kadınlarda ise Konfeksiyon İşçisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Çağrı Merkezi, Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Satış Danışmanı / Uzmanı, Kalite Kontrolcüve Garson (Servis Elemanı) bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	958	1,9%	35,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	244	2,1%	25,3%
Bilgi ve İletişim	75	4,4%	61,3%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	65	1,5%	24,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	50	1,6%	19,3%
Ulaştırma ve Depolama	44	1,9%	18,4%
İnşaat	30	1,0%	7,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	26	1,6%	16,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	20	1,8%	16,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	17	0,8%	34,7%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	16	1,0%	25,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11	0,7%	19,9%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5	2,2%	14,3%
Eğitim	2	0,1%	5,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	2	1,1%	33,3%
Genel Toplam	**1.565**	**1,8%**	**25,1%**

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 242 işyerinde bin 565 açık iş tespit edilmiştir. Eskişehir ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 565 kişilik açık işin yüzde 61,2'ine tekabül eden 958 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Bilgi ve İletişim faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Eskişehir ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,4 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Eskişehir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 25,1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Bu nedenle Eskişehir ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

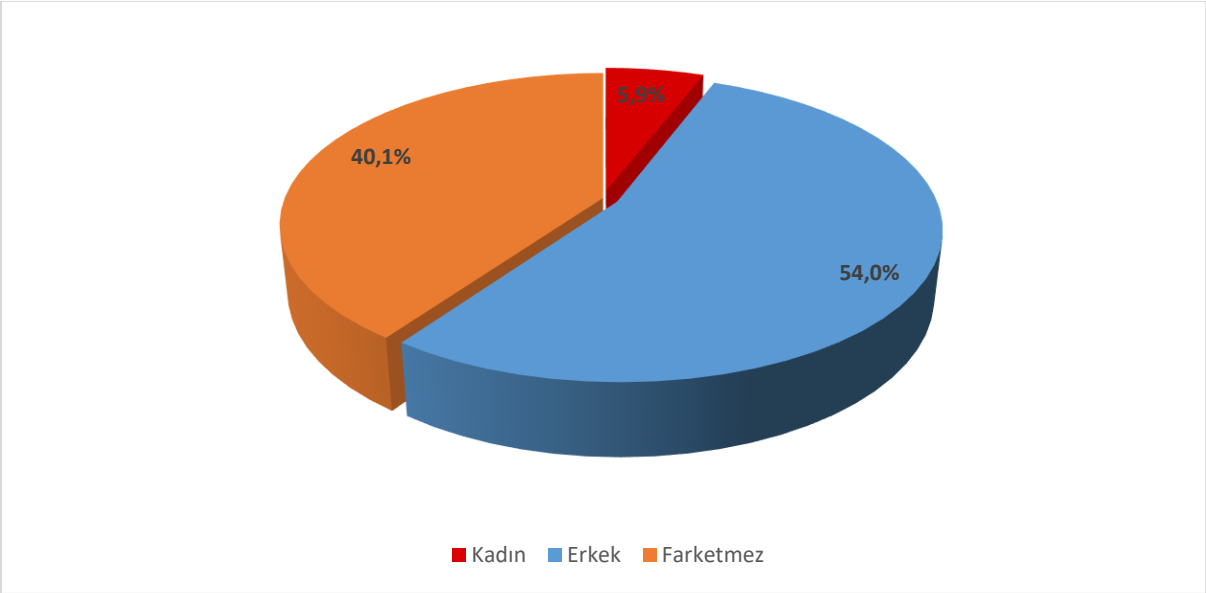

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Eskişehir ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Eskişehir ilinde açık işlerin yüzde 54'ünde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Eskişehir ilinde yüzde 40,1'dir. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Eskişehir ilinde ise işverenlerin yüzde 5,9'u açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kadın çalışan oranı düşük olmasına rağmen açık işlerde kadın tercihi ortaya çıkmıştır.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

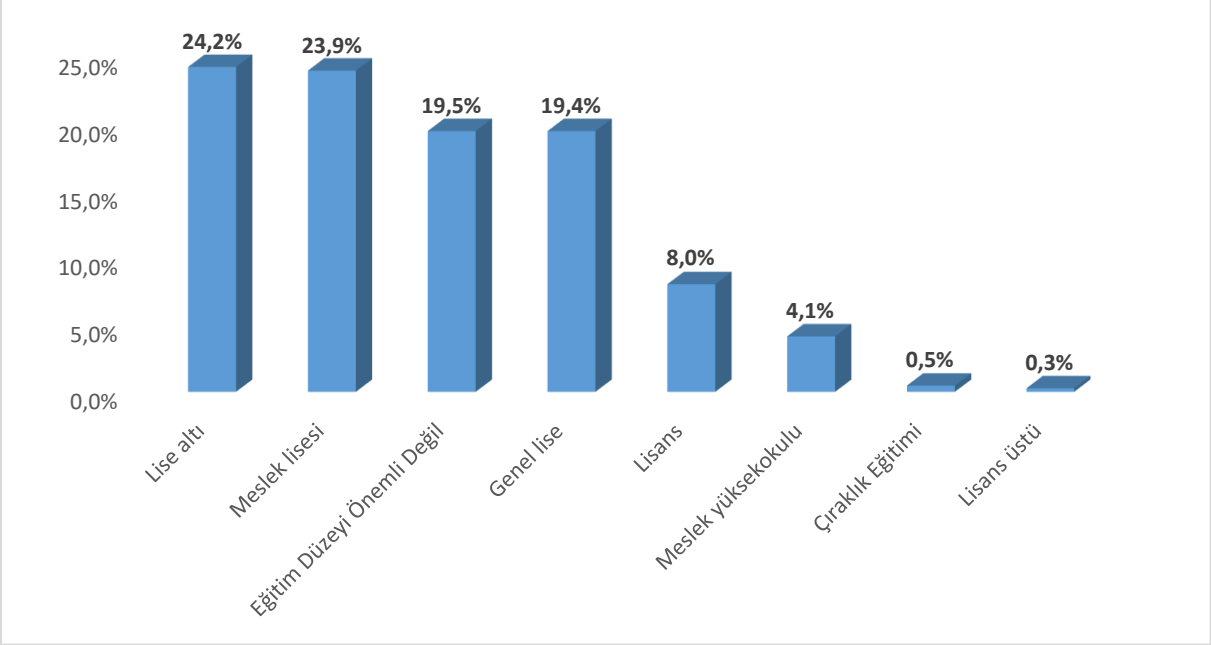

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilindeki açık işlerin yüzde 19,5'inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda birinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 24,2 ile lise altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,3 ile lisans üstüdür. Eskişehir işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

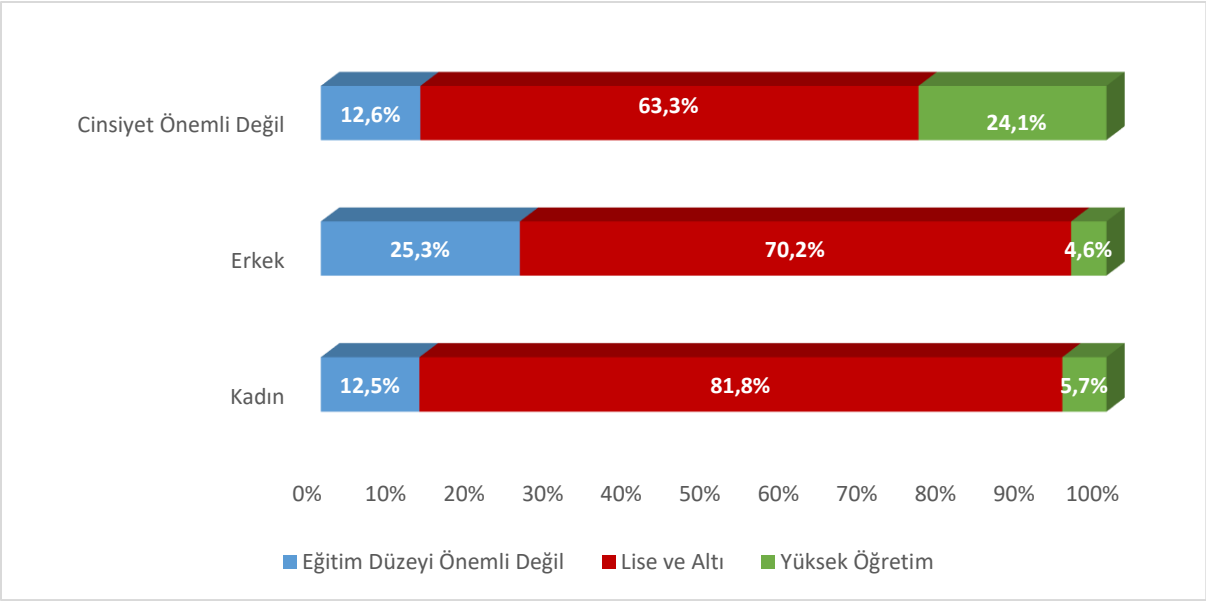

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18'de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 12,6 oranında eğitim düzeyi de önemli görülmemektedir. Yüzde 63,3 oranında lise ve altı seviyesinde ve yüzde 24,1 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 25,3 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 12,5 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Hem erkek hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, eğitim düzeyi lise ve altı seçeneği ön plana çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüksek öğretim seçeneği cinsiyetin tercih edildiği açıkişlere göre daha yüksektir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

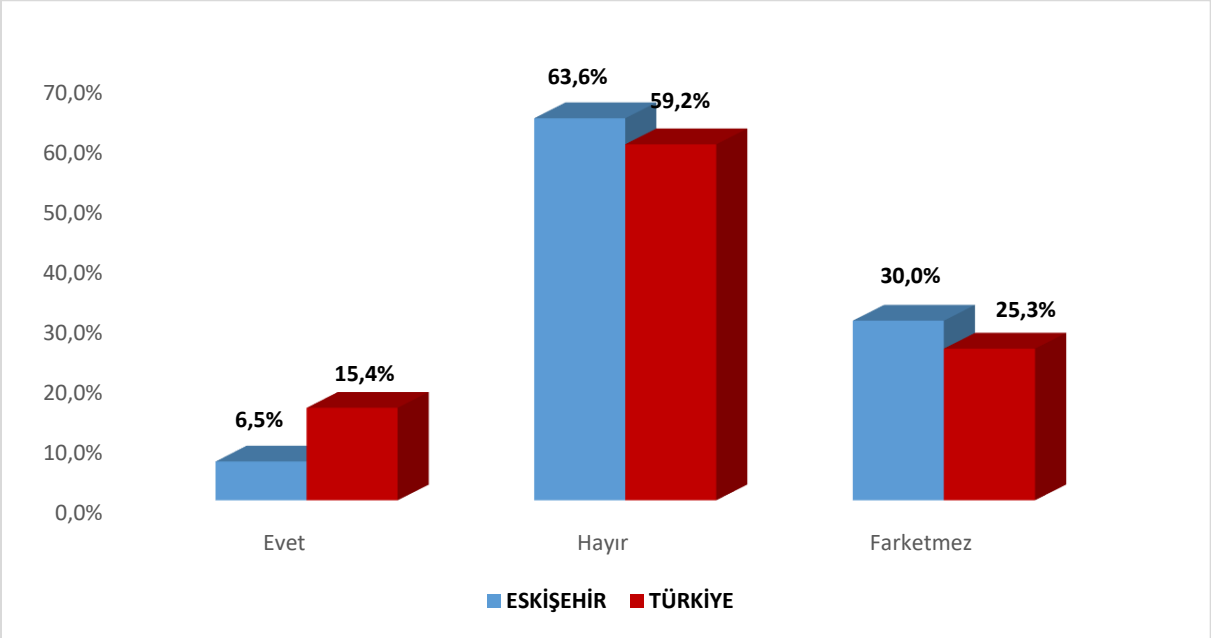

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Eskişehir ilinde yüzde 6,5 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 30'dur. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 3 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Eskişehir ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha az oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

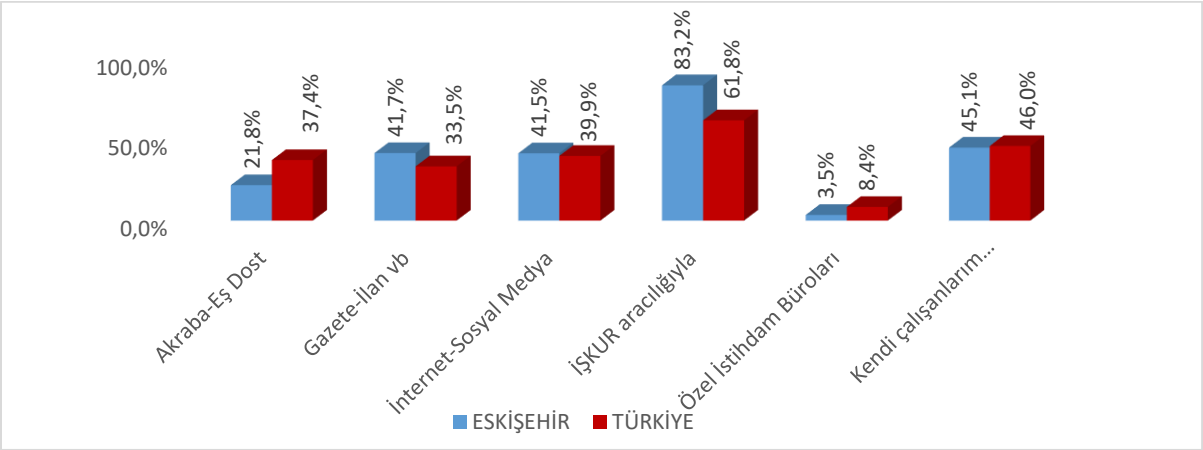

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20'de Eskişehir ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Eskişehir ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 83,2 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Eskişehir ilinde ikinci sırada yüzde 45,1 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 41,7 ile Gazete-İlan vb arama kanalı olarak kullanılmıştır. Özel İstihdam Büroları aracılığıyla arama kanalı Eskişehir ilinde çok az tercih edilmektedir.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Takım Çalışması	1	3	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	6	1	3	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	2	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	2	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	5	6	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	6	8	6
Bilgisayar kullanımı	8	7	5	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	8	7	8
Yabancı Dil	9	10	9	9
Proje Tabanlı Çalışma	10	9	10	10

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Takım çalışması becerisi hem kadınlarda hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda birinci sırada, erkeklerde ise üüncü sırada olduğu görülmektedir. Erkeklerde birinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi bulunmaktadır. Proje Tabanlı Çalışma becerisi hem kadınlarda hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır. Erkeklerde Yabancı Dil tercihi son sırada yer almaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	464	2,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	399	1,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	217	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	148	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	135	1,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	110	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	72	1,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	17	1,5%
Yöneticiler	2	0,1%
Genel Toplam	**1.565**	**1,8%**

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 29,6'dır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Eskişehir ili için tespit edilen yüzde 1,8'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2,2 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet ve Satış Elemanları ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu il geneli açık iş oranının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	17,4%	30,1%	45,6%	84,1%	13,8%	35,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	27,1%	44,9%	40,9%	85,2%	0,0%	55,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	43,4%	52,8%	22,4%	82,4%	4,9%	25,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	12,2%	0,0%	100,0%	0,0%	87,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	6,6%	13,1%	88,6%	17,0%	6,6%	18,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15,2%	41,1%	53,9%	85,9%	1,0%	42,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10,9%	26,2%	56,7%	91,6%	15,4%	56,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	22,9%	51,2%	22,4%	92,8%	1,1%	51,4%
Yöneticiler	0,0%	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	**21,8%**	**41,7%**	**41,5%**	**83,2%**	**3,5%**	**45,1%**

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Profesyonel Meslek Mensupları hariç diğer meslek gruplarındaki açık işler büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü Akraba-Eş Dost aracılığıyla, Yönetici meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları yüksek oranda işverenlerin kendi çalışanları aracılığıyla ile aranmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	6	1	7	5	-	4	3	2
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	-	2	3	6	-	5	4	1
Satış Danışmanı / Uzmanı	-	7	5	2	1	4	3	6
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı	-	1	-	3	-	-	2	-
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	5	3	2	6	-	6	4	1
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	-	1	-	2	-	-	2	3
Çağrı Merkezi Yöneticisi	2	-	-	1	-	-	3	-
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	3	-	5	2	4
Temizlik Görevlisi	-	1	-	4	6	5	2	3
Kasiyer	2	3	1	5	7	4	6	5

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18'de Eskişehir ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. İlk on meslek içerisinde Çağrı Merkezi Yöneticisi mesleği hariç diğer mesleklerde ilk sıralarda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik tercihi ön plana çıkmaktadır. Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı tercihi hiçbir meslek için yapılmamıştır. Kasiyer için Satış ve Pazarlama Becerisi en son sırada yer almaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Satış Danışmanı / Uzmanı	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)
Paketleme İşçisi (Cam)	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı
Temizlik Görevlisi	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı	Çağrı Merkezi Yöneticisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı
Kalite Kontrolcü	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Müşteri Temsilcisi	Cnc Torna Tezgahı Operatörü
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	Garson (Servis Elemanı)	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	Çağrı Merkezi Yöneticisi
Sekreter	Forklift Operatörü	Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)
Müşteri Temsilcisi	Doğalgaz ve Tesisat Teknikeri	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Ön Muhasebeci	Kalite Kontrolcü	Reyon Görevlisi	Kasiyer

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Satış Danışmanı / Uzmanı, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı, Cnc Torna Tezgahı Operatörü, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Çağrı Merkezi Yöneticisi, Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ile Kasiyerdir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Satış Danışmanı / Uzmanı, Paketleme İşçisi (Cam), Temizlik Görevlisidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı ile Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Satış Danışmanı / Uzmanı, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle) ile Çağrı Merkezi Yöneticisi meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Eskişehir ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Eskişehir ilinde ise 20+ istihdamlı 316 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 32,9 ile Eskişehir ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Eskişehir ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir.

İnşaat sektöründeki işyeri sayısı Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründeki işyeri sayısından fazla olmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranı Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörünkinden düşük çıkmıştır. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	969
Toptan Ve Perakende Ticaret	196
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	110
İnşaat	79
Bilgi Ve İletişim	45
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	31
Diğer Hizmet Faaliyetleri	30
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	29
Ulaştırma Ve Depolama	28
Eğitim	23
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	23
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	19
Gayrimenkul Faaliyetleri	5
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	4
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	2
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	1
Genel Toplam	**1.595**

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde bin 595 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 60,8'i bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve Perakende Ticaret ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

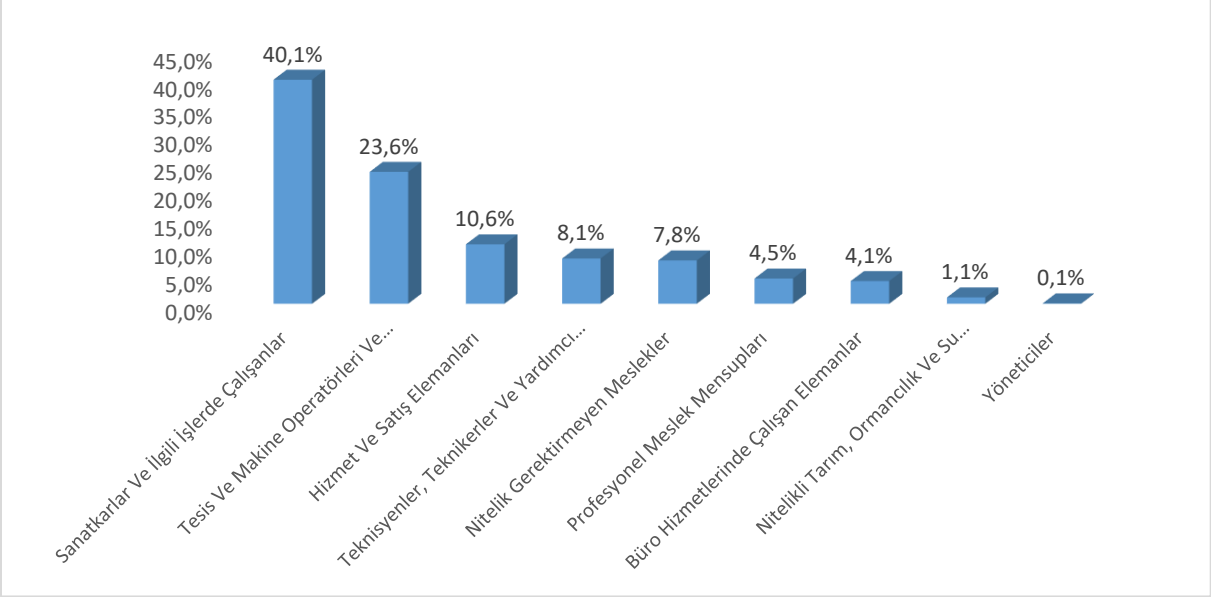

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 639 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Eskişehir ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	127
Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri	100
Satış Danışmanı / Uzmanı	45
Mekanik Bakım Onarımcısı	41
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	37
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	33
İşletme Elektrik Bakımcısı	28
Garson (Servis Elemanı)	27
Diğer	1.124
Toplam	**1.595**

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 127 kişi ile Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 100 kişi ile Diğer Kauçuk Mamuller İmalat ve 45 kişi ile Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk dokuz meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Satış Danışmanı / UzmanıCnc Torna Tezgahı OperatörüGarson (Servis Elemanı) olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk dokuzda yer aldıkları görülmektedir. Eskişehir ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Temininde güçlük çekilen meslekler ile açık işi en çok olan meslekler arasında farkların olması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

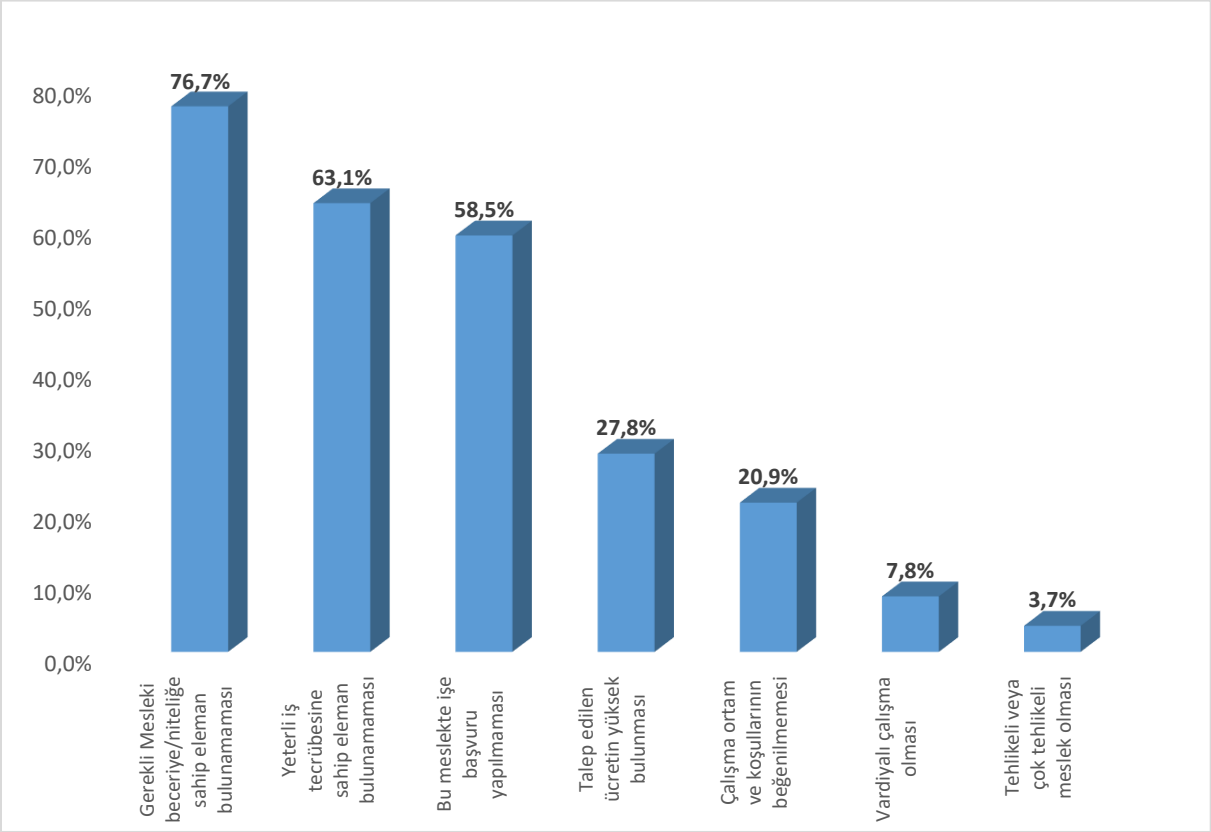

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında da Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman

Bulunamaması ön plana çıkmaktadır. Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin farklı olduğu görülmektedir. İkinci olarak yüzde 63,1 ile TGÇM Nedenleri Dağılımında Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunmaması gelmektedir. Yüzde 58,5 ile Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması TGÇM nedenleri arasında üçüncü sıradadır. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması TGÇM nedeni olarak en son sıradadır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	65,8%	62,3%	82,1%	38,7%	78,6%	8,2%	0,0%
Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	74,4%	83,7%	95,3%	11,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Mekanik Bakım Onarımcısı	26,8%	92,7%	92,7%	7,3%	58,0%	0,0%	0,0%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	37,1%	80,0%	82,9%	34,3%	8,6%	0,0%	0,0%
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	38,6%	67,9%	61,4%	93,6%	0,0%	32,1%	0,0%
İşletme Elektrik Bakımcısı	47,4%	92,8%	89,0%	0,0%	48,9%	0,0%	18,1%
Garson (Servis Elemanı)	42,3%	38,5%	50,0%	50,0%	34,6%	11,5%	0,0%
Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	88,0%	80,0%	80,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri, İşletme Elektrik Bakımcısı, Mekanik Bakım Onarımcısı olmak üzere ilk dokuz meslekten üç tanesinin temininde güçlük çekilme nedenleri yüzde 90'nın üzerinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması sadece İşletme Elektrik Bakımcısı mesleğinde gerçekleşmiştir. Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ilk dokuz meslek arasındaki nedenlerden olmuştur. Bazı nedenler bazı meslekler için TGÇM nedeni olmamıştır.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)
Satış Danışmanı / Uzmanı
Bulaşıkçı (Stevard)
Makine Bakımcı
Garson (Servis Elemanı)
Kalite Kontrolcü
Forklift Operatörü
Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Eskişehir ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Eskişehir ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 18,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Eskişehir'de de bu sayı

2'dir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Eskişehir ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	25,4%	0,9%	48,0%	25,7%
Toptan Ve Perakende Ticaret	19,9%	1,2%	42,7%	36,2%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	19,3%	1,3%	49,9%	29,5%
İnşaat	10,1%	2,8%	67,9%	19,3%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	21,9%	4,9%	53,8%	19,4%
Eğitim	11,5%	2,9%	34,2%	51,4%
Ulaştırma Ve Depolama	9,3%	7,0%	39,5%	44,2%
Bilgi Ve İletişim	31,0%	0,0%	61,3%	7,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16,8%	5,6%	27,7%	49,9%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	8,1%	2,7%	56,7%	32,5%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	10,1%	0,0%	45,3%	44,6%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9,8%	0,0%	45,0%	45,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,0%	16,7%	33,3%	50,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	57,1%	42,9%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%
Genel Toplam	**18,7%**	**2,0%**	**48,9%**	**30,4%**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile İmalat sektörlerindeki işyerleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Sporolarak gerçekleşmiştir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 100'ü gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı , İnşaat, Bilgi ve İletişim, Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 50'den fazlası gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	306	14,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	132	4,2%
İnşaat	101	3,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	5	2,7%
Eğitim	48	2,3%
İmalat	1.054	2,2%
Toptan ve Perakende Ticaret	233	2,0%
Bilgi ve İletişim	23	1,4%
Ulaştırma ve Depolama	19	0,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	12	0,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	6	0,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8	0,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-8	-0,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-8	-3,3%
Genel Toplam	**1.932**	**2,3%**

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Eskişehir'de ise bu oran, yüzde 2,3 olup ülke genelinin altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi bin 54 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenemektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 14,8 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektöründe beklenmektedir. Ancak beklenen değişim 306 kişilik artıştır.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörüdür. Söz konusu İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü yüzde 0,2 ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü yüzde 3,3 net istihdam değişim oranı ile 8 kişilik bir net istihdam azalışı beklemektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Profesyonel Meslek Mensupları	343	4,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	260	2,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	222	2,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	166	2,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	440	2,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	416	2,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	78	1,2%
Yöneticiler	4	0,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,2%
Genel Toplam	**1.932**	**2,3%**

Kaynak: İPA 2018

Tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 440 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 2 kişilik artış ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu net istihdam değişiminde ilk sırada yer alırken net istihdam değişim oranında yüzde 2,2 ile dördüncü sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Profesyonel Meslek Mensupları net istihdam değişim oranı yüzde 4,4 ile ilk sırada yer alırken net istihdam değişimi sıralamasında üçüncü sırada yer almaktadır. Bunun en önemli sebebi çalışan sayısına oranla daha fazla artış beklenmesidir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle)	Tiyatro Oyuncusu
Diğer Mühendisler	Şoför (Yolcu Taşıma)
Hemşire	Diğ. Elek. Eşya Montajcıları ve İlgili Elek. İşçileri
Diğer Uzman Tıp Doktorları	Mot. ve Araç Tek. Bilgisi Öğreticisi (Sürücü Kursu)
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Yazılım Geliştiricisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Soğuk Demirci
Beden İşçisi (Genel)	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Garson (Servis Elemanı)	Fitnıs Eğitmeni (Fitness Eğitmeni)
İnşaat İşçisi	Orman Mühendisi
Temizlik Görevlisi	Diğer Sağlık Personeli(İşyeri Hemşiresi)

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Diğer Mühendisler, Hemşire olup, Tiyatro Oyuncusu, Şoför (Yolcu Taşıma), Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları ve İlgili Elektrik İşçileri meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Makine İle), Satış Danışmanı / Uzmanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Eskişehir ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda hiçbir meslek bu yıl yer almamaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

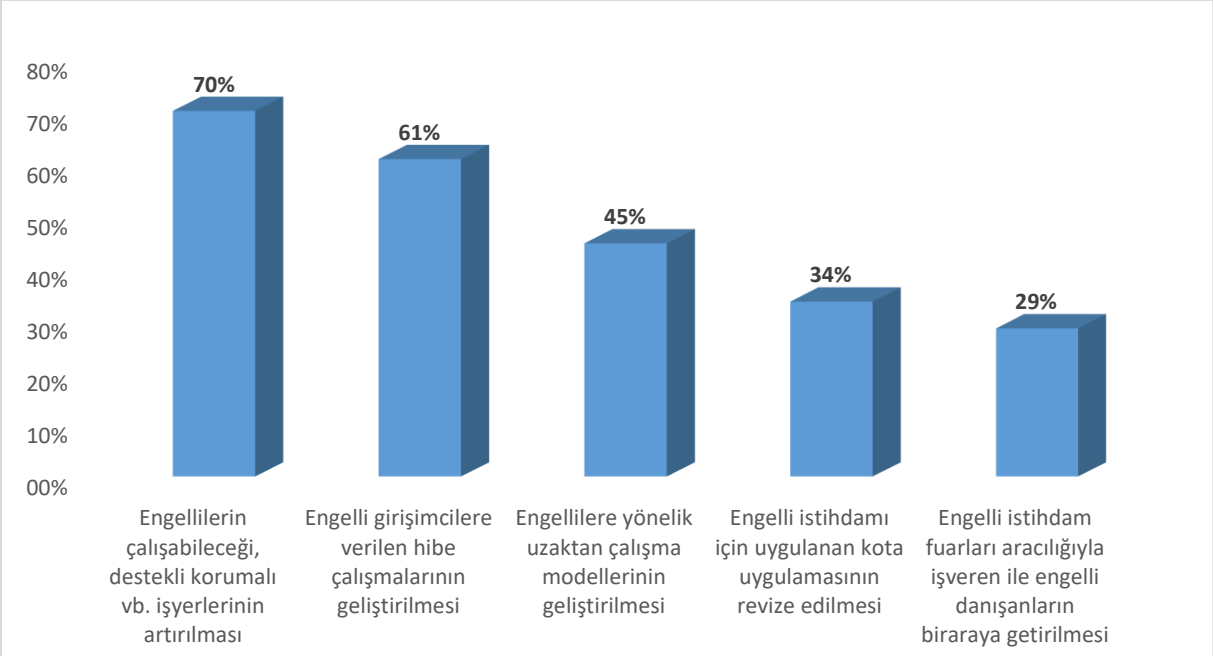

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 70,2'si Engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması, yüzde 61'i Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ve yüzde 44,9'u ise engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini

önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Eskişehir ilinde işverenlerin ilk üç önerisi ve sıralaması aynı gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

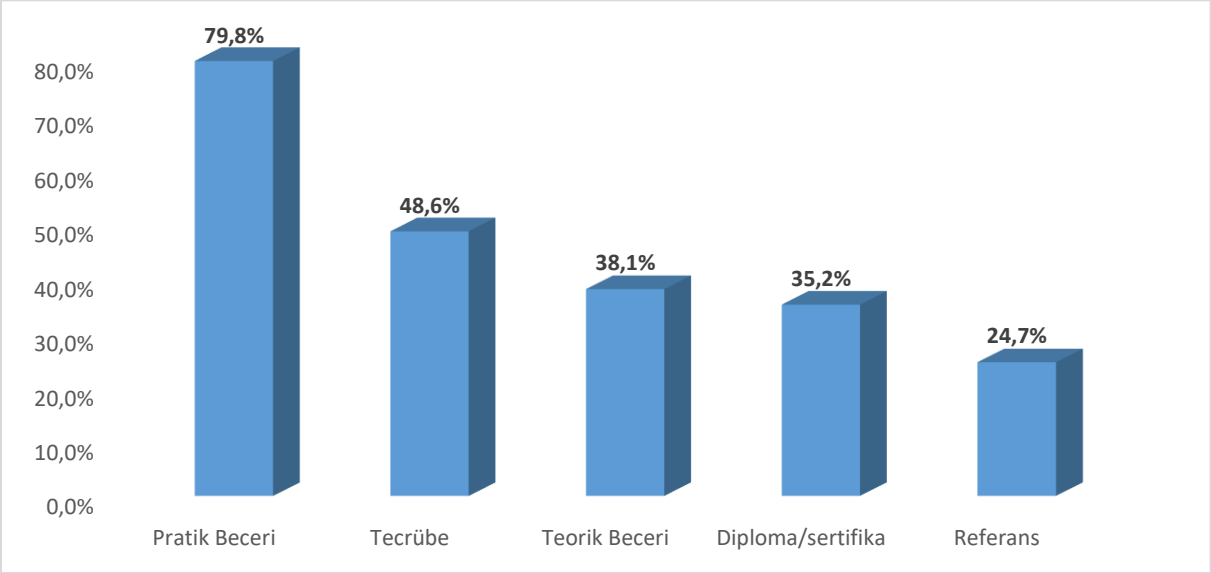

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 79,8'i Pratik Beceri, yüzde 48,6'sı Tecrübe ve yüzde 38,1'i Teorik Beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Eskişehir ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Eskişehir ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

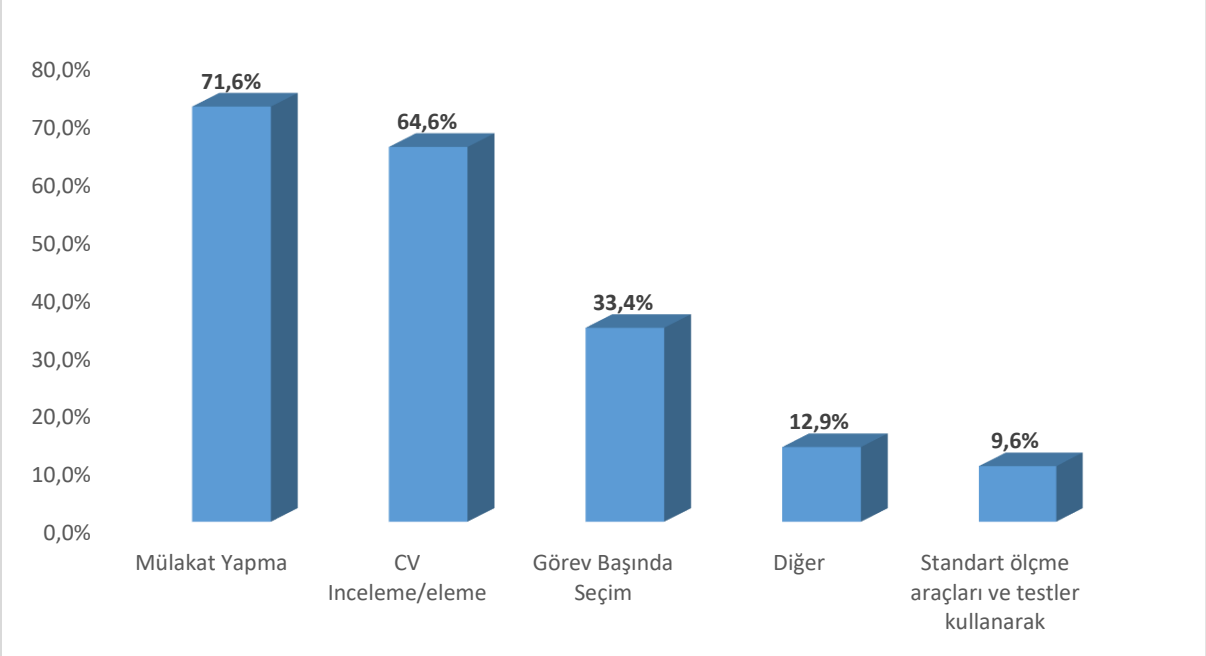

Kaynak: İPA 2018

Eskişehir ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 71,6'sı Mülakat Yapma, yüzde 64,6'sı CV İnceleme/Eleme ve yüzde 33,4'ü Görev Başında Seçim ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Eskişehir ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi ve sıralamaları aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Eskişehir İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Eskişehir'de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 8,5 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her on kişiden biri işsiz olduğunu göstermektedir. Eskişehir ilinde İŞKUR'da kayıdı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Eskişehir'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 73,5'i erkeklerden, sadece yüzde 26,5'i kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Eskişehir'de ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Eskişehir'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında bin 542 kurs/program düzenlenmiş olup bu kurslardan 7 bin 57 kişi faydalanmıştır. Kurs/program sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 123 kurs/program düzenlenirken 2017 yılında bu sayının bin 542'ye çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer/katılımcı sayısı 2 bin 647 iken 2017 yılında 7 bin 57 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Eskişehir ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile Bilgi ve İletişim sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Eskişehir ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 241 işyerinde bin 565 açık iş tespit edilmiştir. Eskişehir ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 565 kişilik açık işin yüzde 61,2'ine tekabül eden 958 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Bilgi ve İletişim sektörleridir.

Eskişehir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 25,1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Eskişehir ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Eskişehir ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,4 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Bu nedenle Eskişehir ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Eskişehir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 29,6'dır.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkendir. Bunun yanında eğitim düzeyine göre ilk sırada yüzde 24,2 ile Lise Altı eğitim düzeyi gelmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Diğer Kauçuk Mamuller İmalat İşçileri, İşletme Elektrik Bakımcısı ile Mekanik Bakım Onarımcısı mesleklerinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Eskişehir ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Pres Tezgahı Operatörü (Kesim), Satış Danışmanı / Uzmanı, Bulaşıkçı (Stevard), Makine Bakımcı, Garson (Servis Elemanı), Kalite Kontrolcü, Forklift Operatörü ve Beden İşçisi (Genel) olarak ortaya çıkmıştır.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Eskişehir ilinde işverenlerin yüzde 18,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Eskişehir'de de bu sayı 2'dir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Eskişehir ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2 olarak öngörülmüştür.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen

gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

EK 1: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

IŞKUR

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2.İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3.İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

4.2.Yatırımın İli :……
4.3.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …… (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)
4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) …… (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 6.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşte Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Özel İstihdam Büroları		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	8.1'e geçiniz.
	Hayır →	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	9. soruya geçiniz.

8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 10.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ( )

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ( )

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ( )

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ( )

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ( )

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ( )
Teorik beceri ( )
Diploma/sertifika ( )
Tecrübe ( )
Referans ( )

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta pirimi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ( )
Mülakat yapma ( )
Görev başında seçim ( )
Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ( )
Diğer ( )

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?.

Evet ( ) (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır ( ) (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ( )

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet ( ) (20. Soruya geçiniz) Hayır ( ) (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında İlave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( ) Kararsızım ( )

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır ( ) İstihdamı az artırır ( ) Değiştirmez ( ) Fikrim yok ( )

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek……..
Beceri……

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

TÜRKİYE İŞ KURUMU

ESKİŞEHİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Cumhuriye Mah. Cengiz Topel Cd. No: 64